

Cuprins

Cuvânt-înainte	13
NOUL COD FISCAL (Legea nr. 227/2015 – M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015) și NORMELE METODOLOGICE DE APLICARE	15
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	16
Capitolul I. Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal	16
Capitolul II. Aplicarea și modificarea Codului fiscal	16
Capitolul III. Definiții	18
Capitolul IV. Reguli de aplicare generală	22
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului I NCF</i>	25
TITLUL II. IMPOZITUL PE PROFIT	27
Capitolul I. Dispoziții generale	27
Capitolul II. Calculul rezultatului fiscal	29
Capitolul III. Aspecte fiscale internaționale	40
Capitolul IV. Plata impozitului și depunerea declarațiilor fiscale	41
Capitolul V. Impozitul pe dividende	42
Capitolul VI. Dispoziții tranzitorii	42
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului II NCF</i>	44
TITLUL III. IMPOZITUL PE VENITURILE MICROÎNTRINDERILOR	48
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului III NCF</i>	51
TITLUL IV. IMPOZITUL PE VENIT	52
Capitolul I. Dispoziții generale	52
Capitolul II. Venituri din activități independente	54
Capitolul III. Venituri din salarii și asimilate salariilor	57
Capitolul IV. Venituri din cedarea folosinței bunurilor	61
Capitolul V. Venituri din investiții	62
Capitolul VI. Venituri din pensii	64
Capitolul VII. Venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură	65
Capitolul VIII. Venituri din premii și din jocuri de noroc	66
Capitolul IX. Venituri din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal	67
Capitolul X. Venituri din alte surse	67
Capitolul XI. Venitul net anual impozabil	68
Capitolul XII. Proprietatea comună și asociațiile fără personalitate juridică	70
Capitolul XIII. Aspecte fiscale internaționale	71
Capitolul XIV. Obligații declarative ale plătitorilor de venituri cu reținere la sursă	72
Capitolul XV. Dispoziții tranzitorii și finale	72
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului IV NCF</i>	74

TITLUL V. CONTRIBUȚII SOCIALE OBLIGATORII	78
Capitolul I. Dispoziții generale	78
Capitolul II. Contribuțiile de asigurări sociale datorate bugetului asigurărilor sociale de stat	78
<i>Secțiunea 1. Contribuabilii/Plătitorii de venit la sistemul public de pensii</i>	78
<i>Secțiunea a 2-a. Veniturile pentru care se datorează contribuția și cotele de contribuții</i>	78
<i>Secțiunea a 3-a. Baza de calcul al contribuției de asigurări sociale datorate bugetului asigurărilor sociale de stat în cazul persoanelor care realizează venituri din salarii sau asimilate salariilor, precum și în cazul persoanelor pentru care plata unor prestații sociale se achită de instituții publice</i>	79
<i>Secțiunea a 4-a. Stabilirea, plata și declararea contribuțiilor de asigurări sociale în cazul persoanelor fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora, instituțiilor prevăzute la art. 136 lit. d)-f), precum și în cazul persoanelor fizice care realizează în România venituri din salarii sau asimilate salariilor de la angajatori din alte state</i>	82
<i>Secțiunea a 5-a. Baza de calcul al contribuției de asigurări sociale datorate de persoanele fizice care realizează venituri din activități independente</i>	83
<i>Secțiunea a 6-a. Stabilirea, plata și declararea contribuției de asigurări sociale pentru veniturile din activități independente</i>	85
Capitolul III. Contribuțiile de asigurări sociale de sănătate datorate bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate	86
<i>Secțiunea 1. Contribuabilii/Plătitorii de venit la sistemul de asigurări sociale de sănătate</i>	86
<i>Secțiunea a 2-a. Veniturile pentru care se datorează contribuția, cotele de contribuții</i>	87
<i>Secțiunea a 3-a. Baza de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate în cazul persoanelor care realizează venituri din salarii sau asimilate salariilor, precum și în cazul persoanelor aflate sub protecția sau în custodia statului</i>	88
<i>Secțiunea a 4-a. Stabilirea, plata și declararea contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor, veniturilor din pensii, în cazul veniturilor obținute de persoanele fizice aflate sub protecția sau în custodia statului, precum și în cazul persoanelor fizice care realizează în România venituri din salarii sau asimilate salariilor de la angajatori din alte state</i>	91
<i>Secțiunea a 5-a. Baza de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate de persoanele fizice care realizează venituri din activități independente, din activități agricole, silvicultură, piscicultură, din asocieri fără personalitate juridică, precum și din cedarea folosinței bunurilor</i>	92
<i>Secțiunea a 6-a. Stabilirea, plata și declararea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru veniturile din activități independente, din activități agricole, silvicultură, piscicultură, din asocieri fără personalitate juridică, precum și din cedarea folosinței bunurilor</i>	93

<i>Secțiunea a 7-a. Baza de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate de persoanele fizice care realizează venituri din investiții și din alte surse</i>	94
<i>Secțiunea a 8-a. Stabilirea și declararea contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate de persoanele fizice care realizează venituri din investiții și din alte surse</i>	95
<i>Secțiunea a 9-a. Stabilirea contribuției anuale de asigurări sociale de sănătate</i>	96
<i>Secțiunea a 10-a. Înregistrarea în evidența fiscală, declararea, stabilirea și plata contribuției de asigurări sociale de sănătate în cazul în care persoanele fizice nu realizează venituri de natura celor menționate la art. 155 și nu se încadrează în categoriile de persoane exceptate de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate prevăzute la art. 154 sau în categoriile de persoane prevăzute la art. 153 alin. (1) lit. g)-o), pentru care plata contribuției se suportă din alte surse</i>	96
Capitolul IV. Contribuțiile asigurărilor pentru șomaj datorate bugetului asigurărilor pentru șomaj	97
<i>Secțiunea 1. Contribuabilii/plătitorii de venit la sistemul de asigurări pentru șomaj</i>	97
<i>Secțiunea a 2-a. Veniturile pentru care se datorează contribuția, cotele de contribuții și bazele de calcul</i>	97
<i>Secțiunea a 3-a. Stabilirea, plata și declararea contribuțiilor de asigurări pentru șomaj în cazul persoanelor fizice și juridice care au calitatea de angajatori sau sunt asimilate acestora, precum și în cazul persoanelor fizice care realizează în România venituri din salarii sau asimilate salariilor de la angajatori din alte state</i>	99
Capitolul V. Contribuția pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate	100
<i>Secțiunea 1. Contribuabilii/plătitorii de venit la sistemul de asigurări sociale de sănătate, în cazul veniturilor supuse contribuției pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate</i>	100
<i>Secțiunea a 2-a. Veniturile pentru care se datorează contribuția, cotele de contribuții și bazele de calcul</i>	101
<i>Secțiunea a 3-a. Stabilirea, plata și declararea contribuției pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate</i>	103
Capitolul VI. Contribuția de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	104
<i>Secțiunea 1. Contribuabilii/plătitorii de venit la sistemul de asigurări sociale de stat în cazul veniturilor supuse contribuției de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale</i>	104
<i>Secțiunea a 2-a. Veniturile pentru care se datorează contribuția, cotele de contribuții și bazele de calcul</i>	104
<i>Secțiunea a 3-a. Stabilirea, plata și declararea contribuției de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale</i>	106
Capitolul VII. Contribuția la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale, datorată de persoanele fizice și juridice care au calitatea de angajator potrivit art. 4 din Legea nr. 200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, cu modificările ulterioare	106

<i>Secțiunea 1. Contribuabilii/plătitorii de venit la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale, obligați la plata contribuției</i>	106
<i>Secțiunea a 2-a. Veniturile pentru care se datorează contribuția, cota de contribuție și baza de calcul</i>	107
<i>Secțiunea a 3-a. Stabilirea, plata și declararea contribuției la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale</i>	108
Capitolul VIII. Prevederi comune în cazul persoanelor fizice care realizează venituri din salarii sau asimilate salariilor și/sau din activități independente, atât în România, cât și pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, al unui stat membru al Spațiului Economic European sau al Confederației Elvețiene pentru care sunt incidente prevederile legislației europene aplicabile în domeniul securității sociale	109
<i>Secțiunea 1. Contribuțiile sociale obligatorii datorate de persoanele fizice care realizează venituri din salarii sau asimilate salariilor și/sau din activități independente, atât în România, cât și pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, al unui stat membru al Spațiului Economic European sau al Confederației Elvețiene</i>	109
<i>Secțiunea a 2-a. Înregistrarea în evidența fiscală, baza de calcul, declararea, stabilirea și plata contribuțiilor sociale obligatorii</i>	109
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului V NCF</i>	111

TITLUL VI. IMPOZITUL PE VENITURILE OBTINUTE DIN ROMÂNIA DE NEREZIDENTI ȘI IMPOZITUL PE REPREZENTANȚELE FIRMEI STRĂINE ÎNFIINȚATE ÎN ROMÂNIA

Capitolul I. Impozitul pe veniturile obținute din România de nerezidenți	114
Capitolul II. Asocieri/Entități care desfășoară activitate/obține venituri în/din România	118
Capitolul III. Impozitul pe reprezentanțe	118
Capitolul IV. Modul de impozitare a veniturilor din economii obținute din România de persoane fizice rezidente în state membre și aplicarea schimbului de informații în legătură cu această categorie de venituri	119
Capitolul V. Redevențe și dobânzi la întreprinderi asociate	121
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului VI NCF</i>	123

TITLUL VII. TAXA PE VALOAREA ADĂUGATĂ

Capitolul I. Definiții	125
Capitolul II. Operațiuni impozabile	126
Capitolul III. Persoane impozabile	126
Capitolul IV. Operațiuni cuprinse în sfera de aplicare a taxei	127
Capitolul V. Locul operațiunilor cuprinse în sfera de aplicare a taxei	127
Capitolul VI. Faptul generator și exigibilitatea taxei pe valoarea adăugată	128
Capitolul VII. Baza de impozitare	129
Capitolul VIII. Cotele de taxă	130
Capitolul IX. Operațiuni scutite de taxă	131
Capitolul X. Regimul deducerilor	132
Capitolul XI. Persoanele obligate la plata taxei	136
Capitolul XII. Regimuri speciale	136

Capitolul XIII. Obligații.....	138
Capitolul XIV. Dispoziții comune	141
Capitolul XV. Dispoziții tranzitorii	142
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului VII NCF</i>	<i>143</i>
TITLUL VIII. ACCIZE ȘI ALTE TAXE SPECIALE	151
Capitolul I. Regimul accizelor armonizate	151
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	<i>151</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Nivelul și calculul accizelor.....</i>	<i>153</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Obligațiile plătitorilor de accize.....</i>	<i>154</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Alcool și băuturi alcoolice.....</i>	<i>155</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Tutun prelucrat</i>	<i>156</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Produse energetice</i>	<i>157</i>
<i>Secțiunea a 7-a. Energie electrică.....</i>	<i>157</i>
<i>Secțiunea a 8-a. Autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități cu produse accizabile în regim suspensiv de accize</i>	<i>157</i>
<i>Secțiunea a 9-a. Regimul de antrepoziție</i>	<i>158</i>
<i>Secțiunea a 10-a. Destinatarul înregistrat</i>	<i>161</i>
<i>Secțiunea a 11-a. Expeditorul înregistrat</i>	<i>163</i>
<i>Secțiunea a 12-a. Importatorul autorizat</i>	<i>165</i>
<i>Secțiunea a 13-a. Excepții de la regimul de accizare pentru produse energetice și energie electrică.....</i>	<i>167</i>
<i>Secțiunea a 14-a. Scutiri de la plata accizelor</i>	<i>167</i>
<i>Secțiunea a 15-a. Restituiri de accize</i>	<i>168</i>
<i>Secțiunea a 16-a. Deplasarea și primirea produselor accizabile aflate în regim suspensiv de accize.....</i>	<i>169</i>
<i>Secțiunea a 17-a. Deplasarea intracomunitară și impozitarea produselor accizabile după eliberarea pentru consum.....</i>	<i>171</i>
<i>Secțiunea a 18-a. Deplasarea produselor accizabile în regim de exceptare sau de scutire directă.....</i>	<i>172</i>
<i>Secțiunea a 19-a. Marcarea produselor alcoolice și a tutunului prelucrat.....</i>	<i>172</i>
<i>Secțiunea a 20-a. Marcarea și colorarea păcurii și a produselor asimilate acesteia</i>	<i>173</i>
<i>Secțiunea a 21-a. Marcarea și colorarea motorinei.....</i>	<i>174</i>
<i>Secțiunea a 22-a. Alte obligații pentru operatorii economici cu produse accizabile</i>	<i>174</i>
Capitolul II. Regimul accizelor nearmonizate	176
Capitolul III. Contravenții și sancțiuni	178
Capitolul IV. Infrațiuni.....	179
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului VIII NCF</i>	<i>180</i>
TITLUL IX. IMPOZITE ȘI TAXE LOCALE	187
Capitolul I. Dispoziții generale.....	187
Capitolul II. Impozitul pe clădiri și taxa pe clădiri	187
Capitolul III. Impozitul pe teren și taxa pe teren	194
Capitolul IV. Impozitul pe mijloacele de transport.....	198
Capitolul V. Taxa pentru eliberarea certificatelor, avizelor și a autorizațiilor.....	200

Capitolul VI. Taxa pentru folosirea mijloacelor de reclamă și publicitate	201
Capitolul VII. Impozitul pe spectacole	202
Capitolul VIII. Taxe speciale	203
Capitolul IX. Alte taxe locale	203
Capitolul X. Alte dispoziții comune	204
Capitolul XI. Sancțiuni.....	205
Capitolul XII. Dispoziții finale.....	205
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului IX NCF</i>	<i>207</i>
TITLUL X. IMPOZITUL PE CONSTRUCȚII	210
<i>Normele metodologice de aplicare a Titlului X NCF</i>	<i>211</i>
TITLUL XI. DISPOZIȚII FINALE	212
NOUL COD DE PROCEDURĂ FISCALĂ (Legea nr. 207/2015 – M. Of. nr. 547 din 23 iulie 2015)	213
TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	214
Capitolul I. Domeniul de aplicare a Codului de procedură fiscală.....	216
Capitolul II. Principii generale de conduită în administrarea creanțelor fiscale	216
Capitolul III. Aplicarea prevederilor legislației fiscale	219
TITLUL II. RAPORTUL JURIDIC FISCAL	221
Capitolul I. Dispoziții privind raportul juridic fiscal.....	221
Capitolul II. Dispoziții generale privind raportul sarcinii fiscale.....	222
TITLUL III. DISPOZIȚII PROCEDURALE GENERALE	224
Capitolul I. Competența organului fiscal central	224
Capitolul II. Competența organului fiscal local.....	225
Capitolul III. Alte dispoziții privind competența	226
Capitolul IV. Actele emise de organele fiscale	227
Capitolul V. Administrarea și aprecierea probelor	230
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	<i>230</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Informații și expertize</i>	<i>231</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Inscrisurile și constatarea la fața locului</i>	<i>232</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Dreptul de a refuza furnizarea de dovezi</i>	<i>233</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Colaborarea dintre autoritățile publice</i>	<i>233</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Sarcina probei</i>	<i>234</i>
Capitolul VI. Termene	234
Capitolul VII. Transmiterea cererilor de către contribuabili/plătitori și identificarea acestora în mediul electronic.....	235
TITLUL IV. ÎNREGISTRAREA FISCALĂ	236
TITLUL V. STABILIREA CREANȚELOR FISCALE	239
Capitolul I. Dispoziții generale	239
Capitolul II. Dispoziții privind decizia de impunere	239
Capitolul III. Dispoziții privind declarația fiscală.....	240

Capitolul IV. Stabilirea bazei de impozitare prin estimare	242
Capitolul V. Despre evidențele fiscale și contabile	243
Capitolul VI. Prescripția dreptului de a stabili creanțe fiscale	243
TITLUL VI. CONTROLUL FISCAL	245
Capitolul I. Inspecția fiscală	245
Capitolul II. Controlul inopinat	249
Capitolul III. Controlul antifraudă	250
Capitolul IV. Verificarea situației fiscale personale de către organul fiscal central	250
Capitolul V. Verificarea documentară	252
Capitolul VI. Dispoziții finale privind controlul fiscal efectuat de organul fiscal central	253
TITLUL VII. COLECTAREA CREAȘTELOR FISCALE	254
Capitolul I. Dispoziții generale	254
Capitolul II. Stingerea creanșelor fiscale prin plată, compensare și restituire	256
Capitolul III. Dobânzi, penalități de întârziere și penalități de nedeclarare	260
Capitolul IV. Înlesniri la plată	262
<i>Secțiunea 1. Instiutirea posibilității acordării înlesnirilor la plată</i>	<i>262</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura de acordare a eșalonării la plată de către organul fiscal central</i>	<i>263</i>
Capitolul V. Garanții	268
Capitolul VI. Măsuri asigurătorii	268
Capitolul VII. Prescripția dreptului de a cere executarea silită și a dreptului de a cere restituirea	269
Capitolul VIII. Stingerea creanșelor fiscale prin executare silită	269
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	<i>269</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Executarea silită prin poprire</i>	<i>273</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Executarea silită a bunurilor mobile</i>	<i>273</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Executarea silită a bunurilor imobile</i>	<i>274</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Executarea silită a altor bunuri</i>	<i>274</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Valorificarea bunurilor sechestrate</i>	<i>274</i>
Capitolul IX. Cheltuieli	276
Capitolul X. Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin executare silită	276
Capitolul XI. Contestația la executare silită	277
Capitolul XII. Stingerea creanșelor fiscale prin alte modalități	278
Capitolul XIII. Dispoziții speciale privind colectarea	279
TITLUL VIII. SOLUȘIONAREA CONTESTAȘIILOR FORMULATE ÎMPOTRIVA ACTELOR ADMINISTRATIVE FISCALE	280
Capitolul I. Dreptul la contestație	280
Capitolul II. Competența de solușionare a contestașilor. Decizia de solușionare	281
Capitolul III. Dispoziții procedurale	281
Capitolul IV. Solușii asupra contestașiei	283

TITLUL IX. PROCEDURA AMIABILĂ PENTRU EVITAREA/ELIMINAREA DUBLEI IMPUNERI	284
TITLUL X. ASPECTE INTERNAȚIONALE	285
Capitolul I. Cooperarea administrativă în domeniul fiscal	285
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	285
<i>Secțiunea a 2-a. Schimbul de informații</i>	285
Subsecțiunea 1. Schimbul de informații la cerere	285
Subsecțiunea a 2-a. Schimbul automat obligatoriu de informații	286
Subsecțiunea a 3-a. Schimbul spontan de informații	286
<i>Secțiunea a 3-a. Alte forme de cooperare administrativă</i>	286
Subsecțiunea 1. Prezența în birourile administrative și participarea la anchetele administrative	286
Subsecțiunea a 2-a. Cooperarea administrativă prin efectuarea de controale simultane	287
Subsecțiunea a 3-a. Notificări administrative	287
Subsecțiunea a 4-a. Rezultatul utilizării informațiilor	287
Subsecțiunea a 5-a. Schimbul de experiență și de bune practici	287
<i>Secțiunea a 4-a. Condiții aplicabile cooperării administrative</i>	287
<i>Secțiunea a 5-a. Relațiile cu Comisia Europeană</i>	288
<i>Secțiunea a 6-a. Relațiile cu țările terțe</i>	288
<i>Secțiunea a 7-a. Dispoziții generale și finale</i>	288
Capitolul II. Asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de taxe, impozite, drepturi și alte măsuri	289
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	289
<i>Secțiunea a 2-a. Schimbul de informații</i>	289
<i>Secțiunea a 3-a. Asistență pentru notificarea documentelor</i>	290
<i>Secțiunea a 4-a. Măsurile asigurătorii sau de recuperare</i>	290
<i>Secțiunea a 5-a. Dispoziții generale aplicabile tuturor tipurilor de cereri de asistență</i>	291
<i>Secțiunea a 6-a. Dispoziții finale</i>	291
TITLUL XI. SANȚIUNI	292
TITLUL XII. DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE	294

Alina DUCA

Emilian DUCA

**NOUL COD FISCAL
NOUL COD DE PROCEDURĂ FISCALĂ
Sinteza noutăților**

Universul Juridic
București
-2016-

CUVÂNT-ÎNAINTE

Modificările aduse legislației fiscale începând cu data de 1 ianuarie 2016 presupun un efort de adaptare semnificativ pentru toți cei implicați în activitatea economică. Chiar dacă legislația fiscală a suferit frecvent modificări în ultimii ani, amploarea schimbărilor aduse Codului fiscal și, îndeosebi, Codului de procedură fiscală justifică cu prisosință corelarea noilor reglementări cu cele anterioare.

Pe lângă facilitarea tranziției de la vechea reglementare la cea actuală, sunt evidențiate principalele elemente de noutate și, în limita posibilului, implicațiile potențiale ale acestora pentru practicieni.

În ceea ce privește Codul fiscal, remarcăm o ușoară modificare a structurii generale a acestuia prin aducerea titlului referitor la contribuțiile sociale (obligatorii) în imediata vecinătate a titlului referitor la impozitul pe venit, precum și prin asocierea logică între titlul privind impozitul pe profit și cel referitor la impozitarea veniturilor microîntreprinderilor.

Pe lângă renumerotarea articolelor Codului fiscal, este de remarcat faptul că principalele modificări au vizat impozitul pe profit unde, aparent, s-a produs o revoluție privind criteriile referitoare la exercitarea dreptului de deducere. Astfel, filozofia impozitului pe profit (și în subsidiar a impozitului pe venit) își mută accentul de la cheltuielile efectuate „în scopul realizării de venituri” către cheltuielile efectuate „în scopul desfășurării activității economice”.

În domeniul impozitului pe venitul persoanelor fizice, modificările cele mai importante vizează veniturile din investiții, care au fost detaliate corespunzător complexității serviciilor financiare actuale. Sunt notabile, de asemenea, majorarea valorii cheltuielilor forfetare pentru veniturile din drepturi de autor și din cesiunea dreptului de folosință a bunurilor (de la 25% la 40%), precum și reducerea impozitului pe dividende la 5%.

Titlul privind contribuțiile sociale a fost restructurat, ceea ce dă impresia unor modificări majore. Cu toate acestea, nu sunt modificări substanțiale față de vechea reglementare.

În ceea ce privește impozitele indirecte (accize și TVA), principalele modificări se referă la cotele de impunere. Printre altele, reținem că începând cu anul 2016 casarea bunurilor de capital nu mai generează obligația de ajustare a taxei deduse inițial.

În fine, în domeniul impozitelor locale, principalele modificări se referă la impozitarea clădirilor după modul de utilizare și impozitarea terenurilor ocupate de clădiri, precum și impozitarea suplimentară a proprietăților neîngrijite de către proprietari.

Codul de procedură fiscală a suferit modificări mai ample. Dintre numeroasele modificări ne vom opri asupra următoarelor:

– Noul Cod se completează și cu prevederile Codului civil, în măsura în care aceste prevederi pot fi aplicate raporturilor dintre autorități și contribuabili;

– se instituie reguli specifice de interpretare, în vederea stabilirii înțelesului care corespunde cel mai bine obiectului și scopului legii fiscale. Astfel, se pune accentul pe interpretarea sistematică a legii, în așa fel încât aceasta să producă efecte. Dacă, după aplicarea tuturor acestor reguli, prevederile legislației fiscale rămân neclare, acestea se vor interpreta în favoarea contribuabilului;

– tratamentul fiscal al unor operațiuni va fi stabilit de către organul fiscal numai prin raportare la prevederile legislației fiscale, indiferent dacă operațiunea respectivă îndeplinește sau nu cerințele altor prevederi legale.

Pe lângă unele prevederi care vin în favoarea contribuabilului (spre exemplu, limitarea duratei de desfășurare a inspecției, reducerea dobânzii de întârziere la 0,02% și a penalității de întârziere la 0,01%, limita de 6 luni pentru aplicarea măsurilor asigurătorii), au fost introduse numeroase excepții de la regulile stabilite de Noul Cod de procedură fiscală, prin care organele fiscale își pot acorda extinderi de la termene sau pot efectua controale fiscale pentru obținerea unei soluții fiscale individuale anticipate. Practic, puterile organelor fiscale au fost majorate într-o măsură mult mai mare decât drepturile câștigate de contribuabili.

În plus, Noul Cod de procedură fiscală nu prevede nicio sancțiune pentru încălcarea prevederilor legale. Plângerile administrative sau sesizarea organelor penale s-au dovedit a nu fi suficiente pentru corectarea comportamentelor abuzive ale autorităților.

În final, ne exprimăm speranța că această lucrare se va dovedi un instrument util pentru cei interesați și va permite o punere în practică facilă a noilor reglementări.

Autorii

NOUL COD FISCAL (Legea nr. 227/2015 – M. Of. nr. 688 din 10 septembrie 2015) și NORMELE METODOLOGICE DE APLICARE¹⁾

Cu modificările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 41/2015** pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru reglementarea unor măsuri bugetare (M. Of. nr. 733 din 30 septembrie 2015);
- **O.U.G. nr. 50/2015** pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală (M. Of. nr. 817 din 3 noiembrie 2015);
- **O.U.G. nr. 57/2015** privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare (M. Of. nr. 923 din 11 decembrie 2015);
- **L. nr. 358/2015** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală (M. Of. nr. 988 din data de 31 decembrie 2015).

În vigoare de la **1 ianuarie 2016**.

ABREVIERI:

- NCF** – Noul Cod fiscal (Legea nr. 227/2015)
NCPF – Noul Cod de procedură fiscală (Legea nr. 207/2015)
CF – Codul fiscal (Legea nr. 571/2003)
CPF – Codul de procedură fiscală (O.G. nr. 92/2003)
NM – Norme metodologice

¹⁾ Prin **HG nr. 1/2016** au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal (ulterior **rectificate** în M. Of. nr. 78 din 3 februarie 2016 și modificate prin **HG nr. 47/2016** pentru modif. Normelor metodologice de aplicare a L. nr. 227/2015 privind NCF, aprobate prin H.G. nr. 1/2016 – M. Of. nr. 100 din 9 februarie 2016). Spre deosebire de varianta anterioară (HG nr. 44/2004), Normele metodologice nu mai conțin și prevederile din Codul fiscal la care se referă. Cu toate acestea, s-a păstrat corespondența cu articolele Codului fiscal prin prezentarea normelor pe titluri și capitole, în cele mai multe cazuri normele fiind alocate la nivelul articolelor din Codul fiscal. În prezenta lucrare sunt prezentate principalele modificări față de varianta din 2015 a Normelor metodologice, în mod distinct pentru titlurile NCF.

Titlul I

Dispoziții generale

CF: Titlul I. Dispoziții generale

Titlul I din Codul fiscal 2016 (NCF) are aceeași structură ca în varianta anterioară (CF). Principalele modificări sunt prezentate în continuare, pe articole:

Capitolul I

Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

CF: Cap. I. Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

Art. 1. Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

CF: Art. 1. Scopul și sfera de cuprindere a Codului fiscal

Alin. (1) NCF corespunde alin. (1) CF. Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să elaboreze norme și instrucțiuni în aplicarea legilor de ratificare a convențiilor de evitare a dublei impunerii.

La alin. (2) se adaugă prevederea conform căreia prin CPF se stabilește și cadrul legal de administrare a contribuțiilor sociale obligatorii.

Alin. (3) este fostul alin. (4) CF.

Alin. (4) este fostul alin. (5) CF, cu modificări de tehnică legislativă.

A fost eliminat alin. (3) CF, conform căruia reglementările Codului fiscal prevalează față de alte acte normative (interne). Prin această modificare se revine la aplicarea principiului *specialia generalibus derogant* în domeniul fiscal.

Art. 2. Impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii reglementate de Codul fiscal

CF: Art. 2. Impozitele, taxele și contribuțiile sociale reglementate de Codul fiscal

La alin. (1), lit. b) CF devine lit. c) NCF, iar lit. c) CF devine lit. b) NCF.

La alin. (2) NCF, se reia alin. (2) din vechea reglementare, cu adăugarea termenului „obligatorii” la sintagma „contribuții sociale”.

Capitolul II

Aplicarea și modificarea Codului fiscal

CF: Cap. II. Interpretarea și modificarea Codului fiscal

Art. 3. Principiile fiscalității

CF: Art. 3. Principiile fiscalității

La lit. a), *principiul neutralității*, se adaugă sintagma „prin nivelul impunerii” (cu privire la asigurarea condițiilor egale pentru investitori).

Principiul certitudinii impunerii nu este modificat.

Principiul echității (sau al justeții impunerii) de la lit. c) CF a fost modificat în NCF în sensul în care impozitarea este nediscriminatorie, în funcție de puterea contributivă a contribuabililor și nu în mod diferențiat, în funcție de venituri.

Principiul eficienței – lit. d) NCF – este practic un principiu bugetar având în vedere menținerea stabilității veniturilor din impozite, taxe și contribuții sociale, indiferent de fazele ciclului economic.

Principiul predictibilității – lit. e) NCF – este nou introdus, dar are conținutul inspirat din principiul eficienței din CF. Principiul predictibilității ar trebui să asigure stabilitatea sistemului de impunere din România pe o perioadă de cel puțin un an, fiind vizate măsuri fiscale precum introducerea/modificarea/ eliminarea unor impozite, taxe și contribuții obligatorii sau facilități fiscale.

Art. 4. Modificarea și completarea Codului fiscal

CF: Art. 4. Modificarea și completarea Codului fiscal

La alin. (1) NCF, pentru intrarea în vigoare se stabilește un termen de minimum 6 luni de la publicarea în Monitorul Oficial a legii de modificare și completare a Codului fiscal (6 luni de la promovarea legii, în CF).

La alin. (2), în vederea asigurării predictibilității, se arată că:

(i) introducerea de noi impozite, taxe, contribuții,

(ii) modificarea ori eliminarea celor existente,

(iii) eliminarea sau reducerea de facilități

vor intra în vigoare la 1 ianuarie a anului următor, măsurile adoptate urmând să rămână neschimbate pe o perioadă de cel puțin un an.

La alin. (3), nou introdus, se restricționează modificările aduse prin ordonanțe în sensul impunerii unui termen minim de 15 zile pentru intrarea în vigoare.

Prin excepție, conform alin. (4), limitele de la alineatele (1) și (2) nu se aplică în cazul măsurilor ce rezultă din angajamentele internaționale ale României (spre exemplu, din legislația UE sau acorduri FMI).

Art. 5. Norme metodologice, instrucțiuni și ordine

CF: Art. 5. Norme metodologice, instrucțiuni și ordine

Alin. (1), (2) și (3) NCF corespund alin. (1), (2) și (3) CF.

La alin. (4), se clarifică faptul că ordinele și instrucțiunile referitoare la administrarea impozitelor și taxelor locale se aprobă prin ordin comun al ministrului finanțelor publice și al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice.

Alin. (5) prevede sancțiunea nulității absolute pentru normele elaborate de instituțiile publice din subordinea Guvernului, altele decât Ministerul Finanțelor Publice, dacă acestea nu sunt abilitate în acest sens prin prevederi exprese.

La alin. (6), apare obligația Ministerului Finanțelor Publice de a publica colecția oficială formată din normele în vigoare referitoare la NCF. Legea nu prevede sancțiuni, dacă Ministerul Finanțelor Publice nu îndeplinește această obligație legală.

Art. 6. Aplicarea unitară a legislației

CF: Art. 6. Înființarea și funcționarea Comisiei fiscale centrale

Articolul este modificat în întregime.

Se prevede că aplicarea unitară a NCF și a legislației subsecvente se asigură prin Comisia fiscală centrală constituită potrivit NCPF.

Prevederile art. 6 din CF au fost preluate în NCPF.

Capitolul III
Definiții
CF: Cap. III. Definiții

Art. 7. Definiții ale termenilor comuni

CF: Art. 7. Definiții ale termenilor comuni

Conținutul articolului a fost completat cu unele definiții din cuprinsul CF, în timp ce alte definiții au fost eliminate (*activitate, asociere fără personalitate juridică*). Alin. (2) CF a fost eliminat.

La pct. 1. *activitate dependentă* (pct. 2 CF), se introduce condiția ca relația de angajare să fie generatoare de venituri.

Pct. 2. *activitate dependentă la funcția de bază* (pct. 3 CF) se modifică în sensul că angajatul va declara numai angajatorului ales că în acel loc de muncă se exercită funcția de bază (în CF trebuia să declare tuturor angajatorilor).

La pct. 3. *activitate independentă* (pct. 4 CF), se menține definiția introdusă la 10 iulie 2015 (presupune îndeplinirea a cel puțin 4 criterii din cele 7 prevăzute de lege). În mod previzibil, aceste criterii vor fi interpretate împreună cu prevederile art. 11 alin. (1) referitoare la reîncadrarea formei unei activități. Deși criteriile par a fi un pas înainte față de reglementarea anterioară datei de 10 iulie 2015, modul de interpretare a sintagmei „*dispune de libertatea...*” ar putea reprezenta o nouă sursă de litigii cu organele fiscale. În mod normal, această sintagmă ar trebui interpretată în sensul posibilității de a exercita această libertate, și nu în sensul exercitării efective a acesteia.

Pct. 4. *autoritate fiscală centrală* corespunde pct. 5¹ CF.

Pct. 5. *autoritate fiscală competentă* corespunde pct. 6 CF.

Pct. 6. *centrul intereselor vitale* este preluat din normele metodologice ale CF (pct. 1¹) și modificat. Astfel, centrul intereselor vitale reprezintă locul (n.a. nu *statul*) de care relațiile personale și economice ale persoanei fizice sunt mai apropiate. Relațiile economice au în vedere și dacă persoana deține proprietăți imobiliare în România.

Pct. 7. *contract de leasing financiar* corespunde pct. 7 CF.

Pct. 8. *contract de leasing operațional* corespunde pct. 8 CF.

Pct. 9. *comision* corespunde pct. 9 CF. Sintagma „*operațiune economică*” înlocuiește sintagma „*operațiune comercială*”.

Pct. 10. *contribuții sociale obligatorii* corespunde pct. 10 CF, reformulat. Apare prevederea conform căreia persoanele obligate a se asigura împotriva unor riscuri sociale (șomaj, sănătate, asigurări sociale) beneficiază de drepturile acoperite de plata acestor prelevări obligatorii.

Pct. 11. *dividend* corespunde pct. 12 CF.

Se reformulează unele prevederi, astfel:

– la lit. a), se înlocuiește sintagma „*titluri de participare suplimentare*” cu sintagma „*titluri de participare noi*”;

– la lit. b), se elimină condiția ca dobândirea/răscumpărarea de titluri de participare să nu modifice procentul de deținere al participanților;

– la lit. d), nu se mai face referire la capitalul constituit efectiv, ci la respectarea prevederilor legale privind reducerea capitalului social;